

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสนับสนุนทางสังคมและการปรับตัวทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทของสตรีกะเหรี่ยง โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการสนับสนุนทางสังคม แนวคิดการปรับตัว แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทสตรี แนวคิดทางด้านสัญชาติ และการรวมพวกของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย อีกทั้งยังได้ทำการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารทางวิชาการของนักวิชาการหลายท่านเพื่อกำหนดตัวแปรต่าง ๆ ในการศึกษาโดยกำหนดตัวแปรอิสระ ดังนี้ (1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ 1.1) การนับถือศาสนา 1.2) อายุ 1.3) การประกอบอาชีพ 1.4) จำนวนบุตร (2) การสนับสนุนทางสังคม ได้แก่ 2.1) ด้านเครื่องมือและสิ่งของ 2.2) ด้านอารมณ์ 2.3) ด้านการยอมรับและเห็นคุณค่า 2.4) ด้านข้อมูลข่าวสารและการบริการ (3) การปรับตัวทางสังคม ได้แก่ 3.1) ด้านการเห็นคุณค่าและการยอมรับ 3.2) ด้านความปลอดภัย มั่นคง เสรีภาพ 3.3) ด้านความรู้สึกริดรังเครียดและรู้สึกเกินขีด กลุ่มบุคคลตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ สตรีกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่ประชากรมากที่สุด 6 หมู่บ้านของ 2 ตำบล ได้แก่ หมู่บ้านผาปก หมู่บ้านห้วยผาก หมู่บ้านตะโกกลาง ต.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี และหมู่บ้านสวนผึ้ง หมู่บ้านบ่อหวี หมู่บ้านห้วยม่วง ต.ตะนาวศรี อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี รวมแล้วจำนวน 350 คน

แบบการวิจัยใช้แบบสอบถามศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสอบถามกลุ่มสตรีกะเหรี่ยงและนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS for Window เพื่อศึกษาค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิธีการค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคล ในงานวิจัยนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นสตรีกะเหรี่ยงซึ่งทำการศึกษารวม 350 คน ผลจากการศึกษาพบว่าสตรีกะเหรี่ยงส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 21 -30 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.6 อายุน้อยที่สุดตั้งแต่ 15-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.0 สตรีกะเหรี่ยงส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 59.4 ส่วนในด้านการศึกษาพบว่าสตรีกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 73.7 จบระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา 1-6 คิดเป็นร้อยละ 14.0 ระดับการศึกษาที่มีมัธยมปลายน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 9.4 เท่านั้น จากการสำรวจข้อมูลทางการศึกษาได้พบว่า

สตรีกะเหรี่ยงอพยพเข้ามาในประเทศไทยส่วนใหญ่จะจบการศึกษาระดับสูงจากประเทศพม่า แต่เมื่ออพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็ไม่ได้เรียนหนังสือเพราะเนื่องจากเป็นบุคคลต่างด้าวทำให้ไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษา แต่ต่อมารัฐบาลได้สนับสนุนให้สตรีกะเหรี่ยงที่เกิดในประเทศไทย เข้ารับการศึกษาภาคบังคับตามพระราชบัญญัติการศึกษา 2535 ถือได้ว่าเปิดโอกาสให้สตรีกะเหรี่ยง ได้พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัว จากการศึกษายังพบอีกว่าสตรีกะเหรี่ยงไม่มีบัตรประชาชนไทย จึงทำให้ไม่สามารถออกไปทำงานภายนอกพื้นที่ที่ตนอาศัยอยู่ ดังนั้น การประกอบอาชีพจึงต้องอยู่แต่พื้นที่เท่านั้นซึ่งอาชีพที่สตรีกะเหรี่ยงส่วนใหญ่จะมีอาชีพรับจ้างทั่วไปคิดเป็นร้อยละ 89.1 และทำไร่รายได้ที่ได้รับมากที่สุดตั้งแต่ 100-150 บาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 82.9 และรายได้ที่สตรีกะเหรี่ยงได้รับต่ำกว่า 90 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.4 ส่วนใหญ่จะอพยพเข้ามาในประเทศไทยหลังปี พ.ศ. 2528 คิดเป็นร้อยละ 74.0 และยังพบว่าร้อยละ 73.1 อาศัยอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่ 11 – 20 ปี ส่วนระยะเวลาอาศัยอยู่ในประเทศไทยน้อยที่สุดต่ำกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.3 ลักษณะของการอาศัยอยู่ในประเทศ ชาวบ้านจะตั้งถิ่นฐานอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ๆ และกระจัดกระจายอยู่รอบ ๆ ชุมชนคนไทยและจะอยู่รวมกันบ้านหนึ่งหลังอาจจะมี 1-2 ครอบครัว แต่อยู่นาน ๆ หลายปี ผู้นำชุมชนจะจัดสรรที่ดินสาธารณะประโยชน์ของชุมชนกับชาวกะเหรี่ยงอพยพเข้ามาเพื่อสร้างบ้าน รวมไปถึงการอยู่ภายใต้การปกครองของผู้นำชุมชนด้วย

5.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวของกลุ่มบุคคลตัวอย่าง

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับครอบครัว ผลจากการศึกษาพบว่าสถานภาพการสมรสของสตรีกะเหรี่ยงจะอยู่ด้วยกันเฉย ๆ ไม่มีพิธีกรรมทางศาสนาหรือผ่านการบอกอวยพรของผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เพราะเป็นผู้ที่ย้ายถิ่นเข้ามาอาศัยอยู่ในท้องถิ่นปลายทาง ความรู้สึกที่แปลกแยกและวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม ไม่ได้รับการสืบทอด อีกทั้งประสบกับปัญหาการทำกินปัญหาเรื่องสถานะบุคคลฯ ซึ่งทั้งนี้เชื่อมโยงกับกฎหมายไทย ทำให้พวกเขาอยู่ในภาวะยากลำบาก แต่ลักษณะของการตั้งบ้านจะกระจัดกระจายอยู่รอบหมู่บ้านคนไทย จึงทำให้การสร้างครอบครัวอย่างเรียบง่ายและไม่มีพิธีกรรมทางศาสนา โดยที่ทั้งสองฝ่ายต่างมีความยินยอมที่จะอยู่ด้วยกันเฉย ๆ ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่ามีมากคิดเป็นร้อยละ 50.6 และสตรีกะเหรี่ยงที่แต่งงานคิดเป็นร้อยละ 39.4 นอกจากนี้ยังพบอีกว่าจำนวนสมาชิกในครอบครัวของสตรีกะเหรี่ยงส่วนใหญ่จะต่ำกว่า 5 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 62.9 และจำนวนสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่ 6 -10 คน คิดเป็นร้อยละ 36.6 นอกจากนี้ยังพบว่าบุตรที่เกิดขึ้นและมีชีวิตรอดในครอบครัวของสตรีกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ต่ำกว่า 5 คน คิดเป็นร้อยละ 82.9 และยังพบอีกว่าจำนวนบุตรที่สตรีกะเหรี่ยงต้องรับภาระเลี้ยงดูส่วนใหญ่มีจำนวน 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 จำนวนบุตรที่รับภาระเลี้ยงดูน้อยที่สุดมีจำนวน 9-10 คิดเป็นร้อยละ 0.9 นอกจากนี้ผลการศึกษาทำให้พบว่าสตรีกะเหรี่ยงส่วนใหญ่เคยใช้

ยากุมกำเนิด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 72.3 และส่วนใหญ่จะเลือกกุมกำเนิดด้วยวิธีการกินยากุมกำเนิด คิดเป็นร้อยละ 39.2 จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่แล้วจะไม่เคยแท้งลูก แต่สำหรับสตรีกะเหรี่ยงที่แท้งลูกจำนวนสูงสุด มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 แต่จำนวนลูกที่แท้ง มีจำนวนน้อยที่สุดจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5

5.1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมการประชุม/อบรม

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในชุมชน โดยทำการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมการประชุมประจำเดือนของสตรีกะเหรี่ยงในฐานะที่เป็นสมาชิกของชุมชน ผู้ศึกษาพบว่าร้อยละ 71.7 ของสตรีกะเหรี่ยงจะเข้าร่วมการประชุมประจำเดือนและอีกร้อยละ 28.3 การอบรมความรู้ด้านต่าง ๆ สตรีกะเหรี่ยงเข้าร่วมมีรายละเอียดดังนี้

การเข้าร่วมการอบรมด้านสุขภาพอนามัย พบว่าสตรีกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมคิดเป็นร้อยละ 66.0 และที่เคยเข้าร่วมคิดเป็นร้อยละ 34.0 ในด้านเข้ารับการอบรมด้านอาชีพนั้น สตรีกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมคิดเป็นร้อยละ 57.7 และส่วนที่เคยเข้าร่วมคิดเป็นร้อยละ 42.3 ส่วนการเข้าร่วมพัฒนาหมู่บ้านพบว่าส่วนใหญ่สตรีกะเหรี่ยงเคยเข้าร่วมคิดเป็นร้อยละ 58.6 ส่วนที่ไม่เคยเข้าร่วมคิดเป็นร้อยละ 41.1 และยังพบว่าร้อยละ 60 ไม่เคยเข้าร่วมการอบรมเกี่ยวกับเรื่องบัตรสีต่าง ๆ (สถานะบุคคลตามกฎหมายไทย) และร้อยละ 40.0 ไม่เคยเข้าร่วมการอบรมเกี่ยวกับเรื่องบัตรสี การเข้ารับการอบรมเรื่องของกองทุนหมู่บ้านพบว่าสตรีกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมคิดเป็นร้อยละ 82.3 และที่ไม่เคยเข้าร่วมคิดเป็นร้อยละ 17.7 การอบรมเกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์ สตรีกะเหรี่ยงส่วนใหญ่จะไม่เคยเข้าร่วมการอบรมคิดเป็นร้อยละ 86.0 และเคยเข้าร่วมคิดเป็นร้อยละ 14.0 การอบรมเกี่ยวกับกองทุนเงินล้านพบว่าสตรีกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมการอบรมคิดเป็นร้อยละ 85.1 และเคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 14.9 การอบรมเรื่องเกษตรกรรม สตรีกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมคิดเป็นร้อยละ 81.1 และเคยเข้าร่วมคิดเป็นร้อยละ 18.9

ผลจากการศึกษาพบว่าระดับของการมีส่วนร่วมของสตรีกะเหรี่ยงอยู่ระดับที่ต่ำสุด กล่าวคือสตรีกะเหรี่ยงสามารถเข้าไปรับฟังในด้านของข้อมูลของกิจกรรมหรือ โครงการ ซึ่งในการเข้าร่วมจะเป็นลักษณะของการให้ข้อมูลแต่ไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้แสดงความคิดเห็นหรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือ โครงการ ดังนั้นจะพบสตรีกะเหรี่ยงส่วนน้อยที่เคยรับการอบรมแต่สตรีกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมในด้านต่าง ๆ ที่จะมีส่วนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีกะเหรี่ยงเพราะเนื่องจากเป็นบุคคลต่างดาว ซึ่งไม่มีบัตรประชาชนและไม่มีทะเบียนบ้าน จึงทำให้มีผลต่อการเข้ารับการอบรมในด้านต่าง ๆ รวมไปถึงการเป็นผู้จะได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมนั้นด้วย เช่น กองทุนเงินล้าน ผู้ที่จะสามารถกู้กองทุนเงินล้านได้จะต้องเป็นคนไทยและมีสัญชาติไทยเท่านั้น จึงทำให้สตรีกะเหรี่ยงขาดโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัว

5.1.4 ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม

5.1.4.1 การสนับสนุนทางด้านเครื่องมือและสิ่งของ

จากการศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมหน่วยงานภาคนอกทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยสรุปพบว่าสตรีกะเหรี่ยงส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากหน่วยงานภาคนอกทั้งภาครัฐและภาคเอกชนทั้งทางด้านการสนับสนุนทางสังคมด้านเครื่องมือ สิ่งของ และแรงงาน สตรีกะเหรี่ยงได้รับมากถึงร้อยละ 52.3 สำหรับสุขภาพสตรีกะเหรี่ยงได้รับการดูแลด้านสุขภาพอนามัยจากหน่วยงานด้านสาธารณสุขในระดับท้องถิ่นและภาคเอกชนที่ให้ความสำคัญด้านเกี่ยวกับสุขภาพของชาวบ้าน โดยจัดกิจกรรมออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ จึงทำให้สตรีกะเหรี่ยงได้รับการรักษาพยาบาลฟรีคิดเป็นร้อยละ 59.4 นอกจากนี้ยังพบว่าการที่ลูกของสตรีกะเหรี่ยงได้รับโอกาสเข้าเรียนหนังสือภาคบังคับตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักสูตร วัน เดือน ปี เกิด ในการรับนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2535 คิดเป็นร้อยละ 87.7 สตรีกะเหรี่ยงได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพหรือความรู้ต่าง ๆ จากหน่วยงานภาคนอกคิดเป็นร้อยละ 48.9 ถือได้ว่าค่อนข้างน้อยมาก ส่วนการช่วยเหลือด้านการเกษตรให้กับสตรีกะเหรี่ยงคิดเป็นร้อยละ 78.9 และการช่วยเหลือด้านเงินทุนในการประกอบอาชีพคิดเป็นร้อยละ 92.0 พบว่าสตรีกะเหรี่ยงได้รับการช่วยเหลือด้านการเกษตร และด้านเงินทุนจากหน่วยงานภาคเอกชนเป็นส่วนใหญ่เพราะหน่วยงานราชการมีข้อจำกัดในเรื่องของสัญชาติไทยจึงทำให้สตรีกะเหรี่ยงยังไม่สามารถเข้าถึงการช่วยเหลือจากภาคราชการเท่าที่ควร จากการศึกษาพบว่าสตรีกะเหรี่ยงได้รับการสงเคราะห์จากหน่วยงานราชการคิดเป็นร้อยละ 96.6 การสนับสนุนทางสังคมในด้านสันตนาการให้กับสตรีกะเหรี่ยงคิดเป็นร้อยละ 61.4 ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่าสตรีกะเหรี่ยงได้รับการช่วยเหลือจากผู้นำชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น เรื่องการสถานะบุคคล การรับรองบุตรที่เกิดในประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 58.3 และการได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐและภาคเอกชน คิดเป็นร้อยละ 50.6

5.1.4.2 การสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์

จากการศึกษาพบว่าการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ สตรีกะเหรี่ยงทำให้รู้สึกที่มีความสำคัญต่อคนในครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 68.9 รวมถึงการทำงานไม่เคยท้อถ้าต้องทำงานหนัก คิดเป็นร้อยละ 48.0 สตรีกะเหรี่ยงมีความรู้สึกว่าคุณในครอบครัวห่วงใยคิดเป็นร้อยละ 76.6 แต่สตรีกะเหรี่ยงจะรู้ว่ามีบางคนเอาใจใส่ คิดเป็นร้อยละ 53.4 และเมื่อทำผิดพลาดก็จะได้รับการอภัยคิดเป็นร้อยละ 39.7 และก็จะรู้สึกว่าคุณคนที่ใกล้ชิดให้ความปลอดภัยคิดเป็นร้อยละ 60.3 แต่ส่วนใหญ่ก็มีความรู้สึกที่ไม่มีใครอยากจะทำฟังความรู้สึกตนเองคิดเป็นร้อยละ 60.6 โดยภาพรวม

แล้วพบว่า การสนับสนุนทางอารมณ์จะส่งผลให้สตรีกะเหรี่ยงรู้สึกถึงความมั่นใจและรู้สึกมั่นคงในการดำเนินชีวิต ซึ่งจะส่งผลไปยังครอบครัวของสตรีกะเหรี่ยงด้วย

5.1.4.3 การสนับสนุนทางสังคมด้านการยอมรับและเห็นคุณค่า

จากการศึกษาพบว่า การสนับสนุนทางสังคมด้านการยอมรับและเห็นคุณค่า สตรีกะเหรี่ยงส่วนใหญ่รู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญคิดเป็นร้อยละ 49.4 สตรีกะเหรี่ยงส่วนใหญ่จะเป็นคนตัดสินใจชื่อของใช้ภายในบ้านคิดเป็นร้อยละ 46.3 สตรีกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ที่คิดว่าคนในครอบครัวทำให้รู้สึกว่าตนเองเป็นคนน่าเบื่อคิดเป็นร้อยละ 75.4 ส่วนความรู้สึกที่คิดว่าตนเองด้อยกว่าคนอื่น ๆ ในครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 66.0 นอกจากนี้ยังพบอีกว่า สตรีกะเหรี่ยงได้รับการยอมรับจากชุมชน ซึ่งการศึกษาพบว่าในการทำงานจะมีคนบางคนในชุมชนชมเชยการทำงานคิดเป็นร้อยละ 57.4 เมื่อสตรีกะเหรี่ยงไม่สบายก็จะมีคนในชุมชนมาเยี่ยมบ้านคิดเป็นร้อยละ 65.4 เมื่อมีงานเทศกาลรื่นเริง สตรีกะเหรี่ยงส่วนใหญ่เข้าร่วมและมีความสุขสนุกสนานคิดเป็นร้อยละ 61.4 ดังนั้นภาพของการสนับสนุนทางสังคมด้านการยอมรับและการเห็นคุณค่ามีมากคิดเป็นร้อยละ 40.3

5.1.4.4 การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำ

จากการศึกษาพบว่า การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำ สตรีกะเหรี่ยงส่วนใหญ่เมื่อปฏิบัติตนผิดก็จะได้รับคำแนะนำจากผู้นำชุมชนคิดเป็นร้อยละ 45.7 คนในครอบครัวของสตรีกะเหรี่ยงจะเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ในหมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ 29.4 เมื่อสตรีกะเหรี่ยงไม่สบายไปหาหมอจะได้รับคำแนะนำเรื่องสุขภาพคิดเป็นร้อยละ 55.1 เมื่อสตรีกะเหรี่ยงต้องไปติดต่อกำนัน ผู้ใหญ่ ก็จะได้รับคำแนะนำที่ดีคิดเป็นร้อยละ 44.8 และได้รับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานราชการคิดเป็นร้อยละ 54.9 เมื่อสตรีกะเหรี่ยงเข้าร่วมการประชุมก็จะรู้เรื่องราวต่าง ๆ ในหมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ 55.7 สตรีกะเหรี่ยงจะรู้เรื่องราวต่าง ๆ ในหมู่บ้านจากการประกาศจากผู้ใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 55.4 และเมื่อเกิดสถานการณ์ไม่ค่อยจะดี สตรีกะเหรี่ยงจะได้รับคำแนะนำวิธีการต่าง ๆ เพื่อความปลอดภัยคิดเป็นร้อยละ 53.4 และเมื่อเจ้าหน้าที่จะเข้ามาพบปะพูดคุยความรู้อื่นต่าง ๆ กับชาวบ้านคิดเป็นร้อยละ 54.0

5.1.5 การปรับตัวทางสังคมของสตรีกะเหรี่ยง

5.1.5.1 การปรับตัวทางสังคมด้านความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า

ผลจากการศึกษาพบว่า ร้อยละ 60.3 รู้สึกว่าคนในครอบครัวพึ่งพาตนเองไม่ได้ ส่วนใหญ่แล้ว สตรีกะเหรี่ยงร้อยละ 48.8 มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว และยังพบว่า ร้อยละ 67.1 ของสตรีกะเหรี่ยงมีความเสียสละเพื่อครอบครัวและยังเป็นผู้ดูแลทุกสิ่ง

ทุกอย่างภายในครอบครัว ร้อยละ 52.9 สตรีจะหญิงยังเป็นตัวแทนของครอบครัวไปช่วยงานต่าง ๆ ในหมู่บ้านพบว่า มีมากถึงร้อยละ 51.1 จากการศึกษายังพบอีกว่ากลุ่มสตรีจะหญิงตัวอย่างร้อยละ 89.1 ได้ตอบแบบสอบถามถึงความรู้สึกว่ามีบางคนในหมู่บ้านไม่ชอบ ซึ่งส่วนใหญ่ของกลุ่มสตรีจะหญิงตัวอย่างตอบในระดับเล็กน้อย นอกจากนี้ยังพบอีกร้อยละ 52.0 ของกลุ่มสตรีจะหญิงตัวอย่างมีความรู้สึกที่ตนเองดีต่อกว่าคนอื่น ๆ ในหมู่บ้าน และร้อยละ 89.7 ของกลุ่มสตรีจะหญิงตัวอย่างมีความรู้สึกว่ามีคนในหมู่บ้านไม่ยอมให้อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน แต่จากการศึกษาพบว่าร้อยละ 48.0 ของกลุ่มสตรีจะหญิงตัวอย่างมีความรู้สึกดีที่พบว่า มีบางคนในหมู่บ้านมาขอความช่วยเหลือจากตน และร้อยละ 54.5 ของกลุ่มสตรีจะหญิงตัวอย่างยังมีความสามารถร่วมงานกับคนในหมู่บ้านได้อีกด้วย จากภาพรวมของการปรับตัวด้านการยอมรับและเห็นคุณค่าของสตรีจะหญิงพบว่าอยู่ในระดับมาก กล่าวคือคิดเป็นร้อยละ 46.3 ซึ่งทำให้สตรีจะหญิงมีความรู้สึกที่ตนเองได้รับการยอมรับและมีความรู้สึกที่ตนเองมีคุณค่า สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ในชุมชนได้อย่างปกติสุข

5.1.5.2 การปรับตัวทางสังคมด้านความปลอดภัย มั่นคง เสรีภาพ

ผลจากการศึกษาพบว่า ร้อยละ 87.4 กลุ่มสตรีจะหญิงตัวอย่างมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยที่ต้องอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นการในระดับเล็กน้อยเท่านั้นที่มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย กลุ่มสตรีจะหญิงตัวอย่างร้อยละ 80.3 มีความอิสระในการเดินทางออกนอกหมู่บ้าน และอีกร้อยละ 58.9 ที่รู้สึกที่ตนเองมีความเป็นอิสระที่จะปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับใครก็ได้ในหมู่บ้าน นอกจากนี้พบว่ากลุ่มสตรีจะหญิงตัวอย่างร้อยละ 55.1 สามารถเดินทางไปมาหาสู่กับเพื่อนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านอื่น ๆ ได้ และร้อยละ 89.2 ของกลุ่มสตรีจะหญิงตัวอย่างมีความรู้สึกอิสระที่จะคุยกับใครก็ได้ พร้อมกันนี้กลุ่มสตรีจะหญิงร้อยละ 64.6 มีความรู้สึกพอใจกับชีวิตที่เป็นอยู่ในขณะนี้ และร้อยละ 76.6 มีความผูกพันกับหมู่บ้านที่ตนเองอาศัยอยู่

5.1.5.3 การปรับตัวทางสังคมด้านความรู้สึกถึงเครียดและรู้สึกเกินขีด

จากการศึกษาพบว่าสตรีจะหญิงมีความรู้สึกกลัวเมื่อเห็นตำรวจหรือทหารเข้ามาตรวจหมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ 65.4 และร้อยละ 82.6 ของสตรีจะหญิงจะรู้สึกดีถ้าเห็นคนในครอบครัวมีความสุข ยังพบว่าร้อยละ 39.4 ของสตรีจะหญิงรู้สึกหงุดหงิดถ้าคนในครอบครัวไม่สบาย สตรีจะหญิงส่วนใหญ่จะระแวงระวายถ้าคนในครอบครัวไม่สบายคิดเป็นร้อยละ 64.5 และร้อยละ 22.6 ของสตรีจะหญิงจะรู้สึกกังวลโดยไม่รู้สาเหตุและนอนไม่หลับคิดเป็นร้อยละ 51.4 อีกทั้งโกรธโดยไม่รู้สาเหตุคิดเป็นร้อยละ 70.0 สตรีจะหญิงมีความรู้สึกกังวลหรือหงุดหงิดง่ายคิดเป็นร้อยละ 65.1 และมีความรู้สึกอยากอยู่คนเดียวคิดเป็นร้อยละ 68.7 และยังพบว่าสตรีจะหญิงจะรู้สึกไม่พอใจที่คนอื่นได้รับความช่วยเหลือโดยที่ตนเองไม่ได้คิดเป็นร้อยละ

5.1.6 ปัจจัยทางด้านบทบาทของสตรี

5.1.6.1 บทบาทของสตรีด้านการผลิต

จากการศึกษาพบว่าสตรีกะเหรี่ยงมีหน้าที่ในการจัดเตรียมอาหารให้กับคนในครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 65.7 และร้อยละ 50.9 ของสตรีกะเหรี่ยงจะเป็นผู้ที่ดูแลทรัพย์สินต่าง ๆ ภายในบ้าน ส่วนบทบาทของการเป็นผู้หารายได้เข้าบ้านของสตรีกะเหรี่ยงคิดเป็นร้อยละ 61.1 จากการศึกษายังพบอีกว่าสตรีกะเหรี่ยงเป็นผู้กำหนดค่าใช้จ่ายภายในบ้านคิดเป็นร้อยละ 61.1 นอกจากนี้ยังพบอีกว่าร้อยละ 55.7 ของสตรีกะเหรี่ยงมีส่วนร่วมในตัดสินใจในขั้นตอนการผลิต กล่าวคือสตรีกะเหรี่ยงจะเป็นผู้เลือกว่าจะต้องทำอะไร และสตรีกะเหรี่ยงจะเป็นผู้บอกกับทุกคนว่าจะทำอะไรก่อนหรืออะไรหลังคิดเป็นร้อยละ 49.4 รวมทั้งสตรีกะเหรี่ยงเป็นผู้ที่สรรหาสิ่งของต่าง ๆ เช่น ทีวี วิทยุ เข้าบ้าน คิดเป็นร้อยละ 47.7 สตรีกะเหรี่ยงเป็นผู้เก็บ รักษา อุปกรณ์ต่าง ๆ ในครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 32.3 เมื่อครอบครัวประสบปัญหาด้านการเงินสตรีกะเหรี่ยงเป็นผู้ไปกู้ยืมเงินจากญาติหรือเพื่อนบ้านคิดเป็นร้อยละ 43.7 และร้อยละ 37.7 ของสตรีกะเหรี่ยงออกไปทำงานนอกบ้านคิดเป็นร้อยละ 37.7 ภาพรวมของการสถานภาพสตรีด้านการผลิตคิดเป็นร้อยละ 37.7

5.1.6.2 ด้านการแบ่งงานกันทำในครอบครัวระหว่างสามีและภรรยา ลูก สมาชิกอื่น ๆ

จากการศึกษาพบว่า การแบ่งงานภายในครอบครัวได้แบ่งงานการทำความสะดวกส่วนใหญ่เป็นภรรยาคิดเป็นร้อยละ 69.1 การทำความสะอาดบริเวณรอบ ๆ บ้านส่วนใหญ่ภรรยาคิดเป็นร้อยละ 54.3 การซักเสื้อผ้าส่วนใหญ่ภรรยาคิดเป็นร้อยละ 82.3 การซื้อของใช้/จ่ายตลาดส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 60.0 การซ่อมแซมบ้านส่วนใหญ่เป็นสามีคิดเป็นร้อยละ 63.7 การทำอาหารในครอบครัวส่วนใหญ่เป็นภรรยา 76.0 การดูแลลูกส่วนใหญ่เป็นสามีและภรรยา คิดเป็นร้อยละ 49.1 การอบรมส่วนใหญ่เป็นสามีและภรรยาคิดเป็นร้อยละ 63.1 การดูแลคนป่วยในบ้านส่วนใหญ่เป็นสามีและภรรยาคิดเป็นร้อยละ 58.0 การดูแลสัตว์เลี้ยงส่วนใหญ่เป็นร้อยละ 43.7 การไปกู้ยืมส่วนใหญ่สามีเป็นร้อยละ 52.6 การไปร่วมงานสังสรรค์ส่วนใหญ่เป็นสามีคิดเป็นร้อยละ 58.3 ภาพรวมของการแบ่งงานกันทำในครอบครัวระหว่างสามีและภรรยา ลูก สมาชิกอื่น ๆ พบว่าส่วนใหญ่ผู้ที่รับผิดชอบเป็นสตรีมากกว่าชายเป็นไปตามบทบาททางเพศและบทบาทสตรีกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีค่อนข้างมาก

5.1.6.3 ข้อมูลบทบาทสตรีด้านการเจริญพันธุ์

จากการศึกษาพบว่าร้อยละ 66.0 ของสตรีกะเหรี่ยงเป็นผู้เลือกวิธีการคุมกำเนิด เช่น กินยาคุม การฉีดยาคุม เป็นต้น ยังพบอีกว่าสตรีกะเหรี่ยงสามารถปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์กับสามีคิดเป็นร้อยละ 70.6 อีกทั้งพบว่าสตรีกะเหรี่ยงสามารถพูดเรื่องการมีเพศสัมพันธ์กับสามี

คิดเป็นร้อยละ 22.6 (79 คน จาก 350 คน) ขณะสตรีกะเหรี่ยงที่ตั้งท้องจะไปตรวจสุขภาพที่สถานีอนามัยคิดเป็นร้อยละ 74.3 และเมื่อตั้งท้องสตรีกะเหรี่ยงยังคงทำงานหนักคิดเป็นร้อยละ 45.1 ในขณะที่เดียวกันก็ได้รับคำแนะนำการดูแลสุขภาพกับเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยคิดเป็นร้อยละ 65.4 หลังคลอดบุตรสตรีกะเหรี่ยงก็ยังได้รับคำแนะนำเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยคิดเป็นร้อยละ 36.9 สตรีกะเหรี่ยงเป็นผู้กำหนดการเว้นช่วงระยะของการมีลูกคิดเป็นร้อยละ 40.9 และยังเป็นผู้กำหนดจำนวนของการมีบุตรคิดเป็นร้อยละ 47.1 ภาพรวมของบทบาทสตรีด้านการเจริญพันธุ์คิดเป็นร้อยละ 68.6 อยู่ในระดับเล็กน้อยคิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.47

5.1.6.4 บทบาทสตรีด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน

จากการศึกษาพบว่าสตรีกะเหรี่ยงเข้าร่วมการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ 42.0 และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมคิดเป็นร้อยละ 85.7 และร้อยละ 57.7 ของสตรีกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมการอบรมด้านต่าง ๆ น้อยมาก สตรีกะเหรี่ยงไปร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วมคิดเป็นร้อยละ 42.3 สตรีกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ที่ไม่ได้เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มแม่บ้าน เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 63.4 และร้อยละ 71.1 ของสตรีกะเหรี่ยงที่มีความรู้สึกเมื่อที่ผู้ใหญ่บ้านมาขอให้ไปช่วยงานหมู่บ้านสตรีกะเหรี่ยงจะรู้สึกไม่ค่อยดีถ้าไม่เข้าไปช่วยงานของหมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ 50.3 สตรีกะเหรี่ยงรู้ว่าเมื่อเกิดปัญหาของในหมู่บ้านทุกคนจะต้องช่วยกันแก้ไขคิดเป็นร้อยละ 57.1 ซึ่งจากภาพรวมของบทบาทสตรีด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนพบว่าอยู่ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 50.8 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.26

5.2 การอภิปรายผล

การวิเคราะห์หัตถดอยพหุคูณหาค่าความสัมพันธ์ทางบวกของการสนับสนุนทางสังคมและการปรับตัวทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทด้านการเจริญพันธุ์ บทบาทด้านการผลิตและการมีส่วนร่วมในชุมชนของสตรีกะเหรี่ยง และผลการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งผู้วิจัยสามารถอภิปรายโดยใช้ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ถื่อบทบาทของสตรีกะเหรี่ยง 3 ด้าน รายละเอียดดังต่อไปนี้

5.2.1 การอภิปรายความสัมพันธ์ของบทบาทด้านการเจริญพันธุ์ของสตรีกะเหรี่ยง

5.2.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลทางบวกต่อบทบาทด้านการเจริญพันธุ์ของสตรีกะเหรี่ยง

(1) การนับถือศาสนาของสตรีกะเหรี่ยงมีผลเชิงลบ (ผกผัน) ต่อบทบาทด้านการเจริญพันธุ์ กล่าวคือสตรีกะเหรี่ยงที่นับถือทางศาสนาพุทธมากก็จะทำให้บทบาทด้าน

การเจริญพันธุ์มีมากกว่าสตรีกะเหรี่ยงที่นับถือศาสนาอื่น ๆ เพราะศาสนาพุทธไม่มีข้อห้ามเกี่ยวกับการคุมกำเนิด ดังนั้นสตรีกะเหรี่ยงที่นับถือศาสนาพุทธ จึงรับเอานโยบายการวางแผนครอบครัวของรัฐมาปฏิบัติ ในขณะที่เดียวกันจากการลงสำรวจข้อมูลก็พบว่าสตรีกะเหรี่ยงบางกลุ่มได้ปล่อยให้เรื่องของการเจริญพันธุ์เป็นไปตามยถากรรม ซึ่งทำให้บทบาทด้านการเจริญพันธุ์ถูกมองว่าเป็นเพียงกรรมที่ตนเองต้องแบกภาระในการให้กำเนิดบุตรหรือการแสดงบทบาทการดูแลคนในครอบครัว ซึ่ง ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์ (2541 : ออนไลน์) ศึกษาถึงภาพลักษณ์ของสตรีในศาสนาฮินดูพบว่าสาเหตุสำคัญที่สุดของความต่ำต้อยของสตรีฮินดูคือทำที่ที่มีต่อผู้หญิงในคำสอนของศาสนาฮินดูนั่นเอง ซึ่งมีลักษณะกดขี่ผู้หญิงอย่างมาก และสาเหตุที่สำคัญของความตกต่ำของสตรีฮินดูประการหนึ่งสืบเนื่องมาจากความเชื่อในเรื่องกรรมของชาวฮินดู นอกจากนี้ Tannenbaum (1999) และ Ruth Benedict (อ้างถึงใน อมรา พงสาพิชญ์. 2548 : 20) ได้ให้มุมมองในทัศนะของความสัมพันธ์ระหว่างเพศและการควบคุมพฤติกรรมทางเพศในสังคมไทยยังสนิทแนบแน่นอยู่กับพุทธศาสนา และพุทธศาสนามักถูกนำมาเชื่อมโยงในฐานะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้ผู้หญิงมีสถานะทางสังคมที่ต่ำกว่าชาย มิติหนึ่งของการให้เหตุผลในลักษณะดังกล่าวมาจากความเชื่อในเรื่องของบุญกรรมทำให้กล่าวได้ว่าความเชื่อทางศาสนาเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดบทบาทด้านการเจริญพันธุ์ของสตรี ซึ่งในพระสมณสาสน์ของสมเด็จพระสันตะปาปา ปอล ที่ 6 ว่าด้วยกฎเกณฑ์แห่งการคุมกำเนิดของชีวิตมนุษย์ (Humanae Vitae) ได้เรียกร้องให้มนุษย์หันกลับมาปฏิบัติตามบรรทัดฐานแห่งกฎธรรมชาติที่มีการตีความไว้โดยหลักคำสอนที่มั่นคง พระศาสนาจักรสอนว่าการมีเพศสัมพันธ์ทุกครั้งยังต้องเปิดโอกาสให้มีการสืบทอดชีวิต และพระศาสนาจักรมิได้สนับสนุนการคุมกำเนิดแบบฝืนธรรมชาติ ไม่ว่าจะแบบถาวรหรือชั่วคราว คำสอนของพระศาสนาจักรยังให้ความสำคัญของการสืบทอดชีวิต “โดยแก่นแท้แล้ว การแต่งงานและความรักแห่งการสมรสมุ่งไปสู่การให้กำเนิดและให้การอบรมแก่ลูก ๆ ลูก ๆ จึงเป็นพรอันสูงสุดอย่างแท้จริงของการแต่งงานและมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อความอยู่ดีมีสุขของผู้เป็นพ่อแม่” การใช้พรแห่งความรักในชีวิตสมรสโดยเคารพต่อกฎว่าด้วยระบบแห่งการให้กำเนิดหมายถึงการรับรู้ว่าคุณค่าไม่ใช่ผู้ซึ่งขาดที่มาแห่งกำเนิดชีวิต แต่เป็นเพียงผู้ปฏิบัติตามแบบแผนที่พระเจ้าผู้สร้างทรงบัญญัติไว้ ดังนั้นการนับถือศาสนาไม่เพียงแต่จะเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของสตรีกะเหรี่ยงเท่านั้น แต่ยังสามารถเข้ามามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการแสดงบทบาทด้านการเจริญพันธุ์ของสตรีกะเหรี่ยง ถ้าสตรียึดมั่นและมีความเชื่อในหลักคำสอนทางศาสนามากจะทำให้กฎเกณฑ์ทางศาสนาเข้ามาแทรกแซงการมีส่วนร่วมในการวางแผนครอบครัว มีส่วนร่วมในการกำหนดจำนวนบุตร เป็นต้น

(2) อายุของสตรีกะเหรี่ยงมีผลเชิงลบ (ผกผัน) ต่อบทบาทด้านการเจริญพันธุ์ กล่าวคือสตรีกะเหรี่ยงที่อายุน้อยจะมีบทบาทด้านการเจริญพันธุ์มาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะอำนาจการต่อรองของสตรีวัยเจริญพันธุ์ที่มีอายุน้อยรวมถึงความรู้ความเข้าใจในด้านการเจริญพันธุ์ ได้

มากกว่าสตรีกะเหรี่ยงที่มีอายุมาก ซึ่งอายุนั้นก็เป็นปัจจัยที่ทำให้คนเรามีความแตกต่างกัน คนที่มีอายุต่างกันย่อมจะมีความรู้ ความรับผิดชอบ ประสบการณ์ ความสนใจ ความสามารถในการแก้ไขปัญหา ความจำ บุคลิกภาพ และวุฒิภาวะด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไป (ทวีป ยอดเสรี. อ้างถึงใน พงนา สายแก้ว. 2547 : 30) อายุของหญิงมีครรภ์ ช่วงอายุที่เหมาะสมสำหรับการตั้งครรภ์คือช่วงอายุระหว่าง 20-30 ปี เนื่องจากมีความพร้อมทางด้านร่างกายและจิตใจ ส่วนหญิงมีครรภ์ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มักจะไม่มีความพร้อมในการรับบทบาทการเป็นมารดาหรืออายุมากกว่า 30 ปี ขึ้นไป มักจะมีความต้องการความช่วยเหลือจากครอบครัว (Hplmes & Margira. 1987 อ้างถึงใน ศศิธร นามทวีชัยกุล. 2541 : 27) ซึ่งสอดคล้องกับ วิมลรัตน์ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2541 : 62) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคล วิธีการเผชิญความเครียด การสนับสนุนทางสังคมและความพึงพอใจในสตรีที่มีบุตรยาก ได้กล่าวว่าสตรีที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่อันเป็นวัยที่มีวุฒิภาวะและมีประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต สามารถค้นหาแหล่งประโยชน์ในการเผชิญความเครียดได้ดี รวมทั้งสามารถเลือกใช้วิธีการเผชิญปัญหาหรือความเครียดต่าง ๆ ที่ตรงจุดมากขึ้น แต่ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยูพิน เพ็ชรมงคล (2437 : 4) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะสุขภาพกับพฤติกรรมการปฏิบัติเพื่อดำรงไว้ซึ่งภาวะสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์แรก พบว่ามารดาวัยรุ่นการคลอดและการทำหน้าที่มารดาทำให้พัฒนาการตามวัยหยุดชะงักหรือช้าลง เพราะมารดาวัยรุ่นต้องรับผิดชอบในเวลาที่ยาวเร็วเกินไป ต้องพึ่งพาผู้อื่นมากขึ้นและถูกแยกจากเพื่อนในวันเดียวกัน ทำให้มีความเครียด ตกใจ วิตกกังวล กลัว ทำให้มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองลดลงและอาจมีผลทำให้พฤติกรรมการดูแลตนเองไม่เหมาะสมและมีปัญหาทางด้านสุขภาพได้

5.2.1.2 ปัจจัยการปรับตัวทางสังคมที่มีผลทางบวกต่อบทบาทด้านการเจริญพันธุ์ของสตรีกะเหรี่ยง

(1) การปรับตัวด้านความปลอดภัย มั่นคง เสรีภาพ มีผลเชิงลบ (ผกผัน) ต่อบทบาทด้านการเจริญพันธุ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กล่าวคือสตรีกะเหรี่ยงที่มีความรู้สึกด้านความปลอดภัย มั่นคง เสรีภาพที่น้อย ก็จะส่งผลกระทบต่อบทบาทการเจริญพันธุ์ที่มาก แต่ถ้ารู้ตัวตนเองรู้สึกว่าการปลอดภัย มั่นคง และมีเสรีภาพมาก บทบาทด้านการเจริญพันธุ์ก็ลดน้อยไปด้วย เนื่องจากสตรีกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ไม่มีสถานะบุคคลที่ต้องการกฎหมายไทย ดังนั้นการเข้าถึงการบริการด้านสุขภาพได้อย่างไม่เต็มที่นัก ฐานะที่ยากจนไม่เอื้ออำนวยให้สตรีกะเหรี่ยงไปรับบริการบริการด้านสุขภาพของภาครัฐได้อย่างเต็มที่ จึงส่งผลให้สตรีกะเหรี่ยงจะต้องเผชิญอยู่ความรู้สึกไม่ปลอดภัยในเรื่องด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการตั้งครรภ์ รวมถึงความปลอดภัยของมารดาด้านสุขภาพด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าสตรีกะเหรี่ยงไม่นิยมที่จะวางแผนครอบครัว จึงทำให้อัตราการเกิดสูง

ซึ่งพบว่า การไม่วางแผนครอบครัวของมารดาที่มีอายุเกิน 35 ปี และมีบุตรตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป มารดาจะเป็นโรคเรื้อรังทางอายุกรรม โรคหัวใจ โรคเบาหวาน สูงมากขึ้น และการไม่วางแผนครอบครัวของชนกลุ่มน้อยเกิดภาวะเสี่ยงต่อสุขภาพของตนเองและส่งผลให้เกิดปัญหาและผลกระทบตาม โดยเฉพาะผลกระทบต่อสุขภาพของแม่ทำให้อัตราการตายของมารดาสูงขึ้น (อรรถสิทธิ์ แสงจันทร์. 2544 : 3)

(2) การปรับตัวทางสังคมด้านความรู้สึกลดลงและรู้สึกเกินขีดมีผลเชิงลบ (ผกผัน) ต่อบทบาทด้านการเจริญพันธุ์ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือการที่สตรีกะเหรี่ยงมีการปรับตัวทางสังคมด้านความรู้สึกลดลงและรู้สึกเกินขีดที่มากทำให้บทบาทด้านการเจริญพันธุ์ลดน้อยลง แต่ถ้าสตรีกะเหรี่ยงสามารถปรับตัวทางสังคมด้านความรู้สึกลดลงและรู้สึกเกินขีดน้อยทำให้บทบาทด้านการเจริญพันธุ์มีมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร นามทวีชัยกุล (2541 : 1) พบว่าโดยธรรมชาติหญิงมีครรภ์และครอบครัวจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อคงไว้ซึ่งภาวะความสมดุลของบุคคลและครอบครัว ถ้าหญิงมีครรภ์สามารถปรับตัวได้ดีโดยมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ อารมณ์ และสังคม ความเครียดความวิตกกังวลตลอดเวลาจนปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก็จะลดลง แต่ในทางตรงข้ามถ้าหญิงมีครรภ์โดยเฉพาะหญิงครรภ์แรกซึ่งยังไม่เคยมีประสบการณ์ของการตั้งครรภ์และเป็นมารดามาก่อนไม่สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มักจะประสบความยุ่งยาก ความเครียด และความวิตกกังวลจะเพิ่มสูงขึ้น

5.2.2 การอธิบายความสัมพันธ์ของบทบาทด้านการผลิตของสตรีกะเหรี่ยง

5.2.2.1 ปัจจัยการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลทางบวกต่อบทบาทด้านการผลิตของสตรีกะเหรี่ยง

การสนับสนุนทางสังคมด้านการยอมรับและเห็นคุณค่าที่มีผลบวกบทบาทด้านการผลิตของสตรีกะเหรี่ยง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวได้ว่าสตรีกะเหรี่ยงได้รับการยอมรับและเห็นคุณค่าจากครอบครัวมากทำให้สตรีกะเหรี่ยงมีบทบาทด้านการผลิตมากขึ้น เป็นความรู้สึกที่เกิดจากการประเมินตนเองเกี่ยวกับการรับรู้ว่าคุณค่า มีความรู้สึกรักตนเอง มีความพึงพอใจในตนเอง มีความภาคภูมิใจในตนเอง ยอมรับนับถือตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และรับรู้ว่าคุณค่าความสามารถ (วิมล สุขวัฒน์. 2541) ซึ่งในสังคมของชาวกะเหรี่ยงจะนับถือทางฝ่ายมารดาหรือฝ่ายแม่เป็นหลัก ดังนั้นเมื่อฝ่ายแต่งงานฝ่ายชายจะย้ายเข้ามาอยู่บ้านของฝ่ายหญิง ซึ่ง ยศ สันตสมบัติ (2544 : 113-114) ได้กล่าวว่าความสัมพันธ์ระหว่างหญิงภายในครัวเรือนเป็นเสมือนสายในรัศมีโครงสร้างของครอบครัวและกลุ่มเครือญาติให้ต่อเนื่องจากรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่ง ไม่มีวันจบสิ้น บ้านนาทรัพย์สมบัติอื่น ๆ ของครอบครัวจะกลายเป็นมรดกตกทอดจากยายไปสู่แม่ ลูกสาว และหลานสาวต่อไป ดังนั้นการที่ผู้หญิงเป็นแกนกลางของระบบครอบครัวและเครือญาติ

แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของผู้หญิงในแง่ของการเป็นผู้ผลิต และมีบทบาทสำคัญในกิจกรรมการผลิตของครัวเรือน สำหรับสมเกียรติ อินทอำภา (2545 : 66) ได้ทำการศึกษาบทบาทเชิงเศรษฐกิจของสตรีชาติพันธุ์ไทย-กูย บ้านตรึม ตำบลตรึม อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดสุรินทร์ กล่าวว่า การที่สตรีมีบทบาทในเชิงเศรษฐกิจทำให้มีการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของสตรีที่เคยต้องทำงานอยู่ในแต่ในบ้านและเลี้ยงบุตร ปัจจุบันสตรีมีการออกไปรับจ้างหารายได้ผู้ครอบครัวร่วมกับบุรุษ ทำให้การหารายได้เข้าสู่ครอบครัวมีพอเพียงต่อค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวทำให้มีการยอมรับมีความสำคัญต่อครอบครัวและการที่มีสตรีมีบทบาทแบบยังชีพ โดยมีกิจกรรมการปลูกผัก กิจกรรมการเลี้ยงสัตว์ และกิจกรรมเลี้ยงปลา สตรีเข้าไปมีบทบาทในกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบริโภคในครอบครัวทำให้เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นกับครอบครัว จึงเป็นที่สถานภาพที่มีการยอมรับมากขึ้น

5.2.2.2 ปัจจัยการปรับตัวทางสังคมที่มีผลทางบวกต่อบทบาทด้านการผลิตของสตรีกะเหรี่ยง

การปรับตัวทางสังคมด้านความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าที่มีผลทางบวกต่อบทบาทด้านการผลิตของสตรีกะเหรี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กล่าวคือสตรีกะเหรี่ยงที่รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่ามาก ก็จะส่งผลให้สตรีกะเหรี่ยงเข้ามามีบทบาทในการผลิตมากตามไปด้วย เพราะเป็นการยอมรับและเห็นคุณค่าจากคนในครอบครัว แต่ถ้าสตรีกะเหรี่ยงรู้ว่าตนเองไม่มีคุณค่าก็จะทำให้เข้ามามีบทบาทในการผลิตก็จะน้อยไปด้วย ทั้งนี้บทบาทหน้าที่ด้านการผลิตของสตรีกะเหรี่ยงนั้นจะมีบทบาทค่อนข้างสูงเพราะจะในด้านการผลิตสตรีกะเหรี่ยงจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพเมื่อมีการย้ายถิ่นมายังท้องถิ่นปลายทางนั้น สตรีกะเหรี่ยงย่อมต้องมีการปรับตัวทางสังคมด้านบทบาทหน้าที่ ซึ่งมุ่งเน้นในเรื่องของบทบาทของบุคคลและการทำหน้าที่เพื่อให้เกิดความรู้สึกมั่นคงทางด้านสังคมของครอบครัว ซึ่งสตรีเองจะต้องรับภาระมากขึ้นจากเดิมที่มีหน้าที่เพียงดูแลบุตรและทำงานภายในครอบครัวเท่านั้น เมื่อครอบครัวประสบกับภาวะของความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจทำให้สตรีต้องการปรับบทบาทของตนเองมากขึ้นโดยการทำงานเคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้ชายมากขึ้น ตลอดจนการออกไปทำงานในภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะสตรีกะเหรี่ยงจะออกไปเป็นแรงงานมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ มิ่งมกล ศรีวิราช. 2546 : 11) ได้กล่าวไว้ว่าสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปบีบบังคับให้สตรีจำนวนมากต้องออกทำงานนอกบ้านประกอบอาชีพต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ดังนั้นสตรีจำต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่เพื่อให้ได้รับการยอมรับและรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่ากับบุคคลในครอบครัวเพราะการปรับตัวเป็นการที่บุคคลเลือกแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น บทบาทสถานภาพของตนเอง

ของผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ต้องการและไม่ให้กระทบกระเทือนต่อสัมพันธภาพกับผู้อื่น โดยที่บุคคลอาจเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ (ชลชิตา มินทร์พยัคฆ์. 2546 : 28)

(1) ปรับตามความต้องการ ความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจ เพื่อให้สามารถแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ และตอบสนองความต้องการของตนเอง

(2) เปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

(3) ปรับปรุงแก้ไขสิ่งแวดล้อมเท่าที่จะกระทำได้เพื่อให้เอื้อต่อการปรับตัว

5.2.3 การอภิปรายความสัมพันธ์ของบทบาทด้านการมีส่วนร่วมในชุมชนของสตรีกะเหรี่ยง

5.2.3.1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลทางบวกต่อบทบาทด้านการมีส่วนร่วมของสตรีกะเหรี่ยง

การนับถือศาสนาของสตรีกะเหรี่ยงมีผลเชิงบวกต่อบทบาทการมีส่วนร่วมในชุมชน กล่าวได้ว่าศาสนาพุทธได้ส่งเสริมให้สตรีกะเหรี่ยงได้แสดงออกในบทบาทของการมีส่วนร่วมในชุมชนได้ตามศักยภาพมากกว่าศาสนาอื่น ทั้งความเชื่อในวิญญานบรรพบุรุษและพิธี เช่นไหว้บูชาวิญญานบรรพบุรุษ มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับโครงสร้างอำนาจภายในครอบครัวและระบบเครือญาติ ซึ่งจะเห็นได้จากประเพณีวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนหรือสังคมกะเหรี่ยงโปว์ มีการแบ่งแยกในการนับถือ “สกุลของมารดา” หรือการนับถือผีฝ่ายแม่ คือ สืบสายเลือดตระกูลทางฝ่ายแม่หรือในฝ่ายหญิง (สถาบันวิจัยชาวเขา. 2541 : 3) หรือประเพณีพิธีการทำบุญข้าวใหม่ ซึ่งจะจัดขึ้นเพื่อเป็นการขอบคุณแม่โพสพหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตในไร่ข้าวและเป็นการอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลแก่สรรพสัตว์และพืชทั้งหลายที่ต้องตายไปในระหว่างทำไร่ข้าว นอกจากนี้ยังถวายข้าวใหม่ที่เพิ่งเกี่ยวให้แก่พระพุทธเจ้าอันเป็นที่เคารพสูงสุดของชาวกะเหรี่ยงในการประกอบพิธีกรรมจะเป็นผู้อาวุโสชายและผู้ช่วย ซึ่งเป็นสามีภรรยา 4 คู่เท่านั้น ซึ่งสามีภรรยาทั้ง 4 คู่จะต้องมีคุณสมบัติคือ ต้องมีศีลธรรม แต่งงานอยู่กินกันมายาวนานอย่างสงบสุข ไม่เคยนอกใจซึ่งกันและกัน ขยันทำงาน มีลูกหลานสืบตระกูล และผู้หญิงจะต้องอยู่ในวัยหมดประจำเดือนแล้ว ซึ่งสามีภรรยาทั้ง 4 คู่นี้จะทำหน้าที่เป็นตัวแทนเชื่อมต่อกับแม่โพสพกับชาวบ้าน (วัลย์ลิกา สรรเสริญชูโชติ. 2545 : 84) กล่าวได้ว่าบทบาทในการมีส่วนร่วมกับชุมชนของสตรีกะเหรี่ยงนั้นจะเป็นไปตามสถานภาพของตนเอง ซึ่งเป็นเพียงส่วนช่วยส่งเสริมให้พิธีกรรมมีความสมบูรณ์ นอกจากนั้นแล้วบทบาทของการมีส่วนร่วมในแง่มุมมองของศาสนา สตรียังมีส่วนให้สนับสนุนพิธีกรรมทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม โดยผ่านการเตรียมสถานที่ เตรียมอุปกรณ์หรือเตรียมข้าวปลาอาหาร สำหรับผู้ที่เข้าร่วมงาน

5.2.3.2 ปัจจัยการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลทางบวกต่อบทบาทด้านการมีส่วนร่วมในชุมชนของสตรีกะเหรี่ยง

(1) การสนับสนุนทางสังคมด้านเครื่องมือ สิ่งของ เงินทอง และแรงงาน ที่มีเชิงบวก ผลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมในชุมชนของสตรีกะเหรี่ยงโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กล่าวคือสตรีกะเหรี่ยงได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านเครื่องมือและสิ่งของ เช่น วัสดุ สิ่งของ เครื่องมือ เงินทอง และ แรงงาน มากก็จะมีส่วนร่วมในชุมชนมากด้วย ถ้าสตรีกะเหรี่ยงสามารถเข้าถึงเครื่องมือและสิ่งของได้มากก็จะสามารถมีส่วนร่วมในชุมชนได้มากซึ่งจะต่างกับสตรีกะเหรี่ยงที่มีโอกาสเข้าถึงเครื่องมือและสิ่งของได้น้อยกว่าจะมีเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชนได้น้อยกว่า Barrera & Ainley (1997 อ้างถึงใน ดวงเดือน มูลประดับ. 2541 : 49) ได้กล่าวว่า แรงสนับสนุนทางสังคมจะให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลในด้านเงิน วัสดุอื่นๆ ที่อยู่อาศัย และการให้ปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ได้แก่ ให้ความช่วยเหลือด้านการประกอบอาชีพ ให้การประคับประคองและสนับสนุนด้านจิตใจทำให้เกิดความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมความอบอุ่น รู้สึกมีคนอื่นห่วงใยและเอาใจใส่ ให้คำแนะนำข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์และให้ข้อมูลย้อนกลับในสิ่งที่ได้กระทำ เพื่อให้บุคคลได้ปรับปรุงแก้ไขหรือได้รับกำลังใจในสิ่งที่ได้ทำแล้ว และเสริมสร้างโอกาสให้บุคคลมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ กล่าวได้ว่าการสนับสนุนด้านเครื่องมือ สิ่งของ เงินทอง และแรงงาน เป็นการส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีบทบาทในชุมชนมากขึ้น อีกทั้งพัฒนาสตรีไปสู่การเป็นผู้นำสอดคล้องกับ นริศรา จักรพงษ์ (2539 อ้างถึงใน มิ่งมมล ศรีวิราช. 2546 : 10) ซึ่งได้กล่าวถึงบทบาทสตรีชนบทในครอบครัวและชุมชนไว้ว่าสตรีในชนบทมีบทบาทในครอบครัวทั้งในทางกิจกรรมในครัวเรือน เศรษฐกิจ และกิจกรรมการผลิต สำหรับกิจกรรมในครัวเรือนสตรีชนบทจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดังนั้นสตรีในชนบทยังมีบทบาทสูงในชุมชน ถึงแม้ว่าหลาย ๆ กิจกรรมสตรีไม่ได้เป็นผู้นำ แต่จะเป็นฝ่ายสนับสนุนที่มีความสำคัญ สตรีมีความตระหนักในบทบาทของตนเองต่อชุมชน โดยเฉพาะตำบลและชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ โดยจะเห็นได้จากการมีหน้าที่ช่วยกันรักษาชุมชนของคนในรูปแบบต่าง ๆ และยังสามารถให้คำตอบได้ว่าชุมชนของเรามีปัญหาด้านใดบ้าง สำหรับ จิดารัตน์ พจน์ปรีชา (อ้างถึงใน ปอลจิต นาถมทอง. 2545 : 17) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทในการพัฒนาสตรีของคณะกรรมการพัฒนาสตรี ระดับหมู่บ้าน (กพสม.) อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลจากการศึกษาพบว่าสถานภาพส่วนบุคคลที่มีผลทำให้บทบาทในการพัฒนาสตรีแตกต่างกัน ได้แก่ การได้รับการสนับสนุน จากเจ้าหน้าที่ การได้รับการสนับสนุนจากผู้นำท้องถิ่น และการได้รับข่าวสารและความรู้ ส่วนสถานภาพด้านอายุ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และการเป็นสมาชิกกลุ่มไม่มีผล ทำให้บทบาทในการพัฒนาสตรีของคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้านแตกต่างกัน

(2) การสนับสนุนทางสังคมด้านการยอมรับและเห็นคุณค่าที่มีผลเชิงบวก บทบาทด้านการมีส่วนร่วมในชุมชนของสตรีกะเหรี่ยง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กล่าวได้ว่าหากสตรีกะเหรี่ยงได้รับการยอมรับและเห็นคุณค่าจากชุมชนก็จะให้สตรีกะเหรี่ยงสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ตามสถานการณ์ของตนเองและจะทำให้สตรีกะเหรี่ยงรู้สึกมีกำลังใจและสามารถรังสรรค์สิ่งที่มีประโยชน์ต่อชุมชนซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ยศ สันตสมบัติ (2542 : 76) เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ได้กล่าวถึงผู้หญิงกับความหลากหลายของสายพันธุ์พืชอาหารว่า “ไร่ข้าวหมุนเวียนเป็นของผู้หญิง นาเป็นของผู้ชาย” ภาษิตดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงนัยสำคัญว่าผู้หญิงได้รับการยอมรับและยกย่องจากชุมชนว่าเป็นผู้มีความละเอียดรอบคอบ เป็นนักสะสม และรักษาเมล็ดพันธุ์พืชที่ดีต่อเมื่อมีแผนพัฒนาสตรีระยะยาวฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2522-2544) และแผนพัฒนาสตรีระยะยาว (พ.ศ. 2535-2554) ซึ่งบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้กำหนดนโยบายให้สตรีมีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ตามศักยภาพด้วยความพร้อม 3 ด้าน คือ 1) ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ได้แก่ ร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศเน้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) ด้านสภาพแวดล้อมทั้งระดับครอบครัวและระดับชุมชนได้ส่งผลให้สตรีเข้ามามีบทบาทในชุมชนมากขึ้น

(3) การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำที่มีผลทางบวกต่อบทบาทด้านการมีส่วนร่วมในชุมชนของสตรีกะเหรี่ยง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กล่าวคือสตรีกะเหรี่ยงได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำมากก็ทำให้สตรีกะเหรี่ยงได้แสดงบทบาทได้มากขึ้น ซึ่งในการเปรียบเทียบบทบาทของสตรีในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระหว่างบ้านสวนพุดกับบ้านหุซัง อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานีของ เบจมาศ จันทร์เอี่ยม (2536) อ้างถึงใน ถวิล อินทรโม. 2544 : 97) พบว่าสตรีในหมู่บ้านสวนพุดและหมู่บ้านหุซังที่มีการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอจะมีบทบาทในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงกว่าสตรีที่มีการรับฟังข่าวสารน้อย การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในระดับท้องถิ่นมีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งสตรีกะเหรี่ยงสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ได้ สื่อบุคคลก็นับว่ามีความสำคัญไม่น้อยกว่าสื่ออื่น ๆ เพราะสามารถกระจายข่าวสารได้รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ โดยเฉพาะเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชนจะมีการบอกเล่าต่อ ๆ กันไป จนรู้ทั่วกันทั้งชุมชน (พริ้นซ์ ธนอมพล. 2543 : 156) ซึ่งสอดคล้องกับ เนาวรัตน์ นามวงศ์ (2543 : 39) ได้กล่าวว่าการติดต่อสื่อสารภายในหมู่บ้านเป็นการติดต่อโดยผ่านบุคคล เช่น กำนัน คณะกรรมการหมู่บ้าน ตัวแทนของคนในชุมชน ที่เป็นตัวกลางในการติดต่อสื่อสารกับภายนอกหมู่บ้าน เช่น จากหน่วยงานของรัฐและเอกชน การเข้ารับการอบรมต่าง ๆ การร่วมประชุมประจำเดือน เป็นต้น จากนั้นก็จะนำกลับมาถ่ายทอดให้ชาวบ้านได้รับรู้และแลกเปลี่ยน

ความคิดเห็นกันในหมู่บ้าน นอกจากจะบอกถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชนแล้ว การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำยังเป็นการสืบทอดความเชื่อ ค่านิยมของชุมชน การมีโอกาสนพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง บุคคลที่มีประสบการณ์ในการครองเรือนหรือผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตครอบครัว ครอบครัวมีฐานะมั่นคง มีความสุขเป็นที่ยอมรับกันในสังคมหมู่บ้าน รวมทั้งการเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ เช่น ทางวิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ (ศรีพรรณ แสงชัย, 2547 : 101)

5.2.3.3 ปัจจัยการปรับตัวทางสังคม ด้านความปลอดภัย มั่นคง เสรีภาพ

มีผลทางบวกต่อบทบาทด้านการมีส่วนร่วมในชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือสตรีกะเหรี่ยงที่มีการปรับตัวทางสังคม รู้ว่าตนเองปลอดภัย มั่นคง และมีเสรีภาพที่แตกต่างกัน ก็จะมีส่วนร่วมในชุมชนที่แตกต่างกัน ซึ่งหมายถึงถ้าสตรีกะเหรี่ยงมีความรู้สึกปลอดภัย มั่นคง และมีเสรีภาพมาก ก็จะมีบทบาทในการมีส่วนร่วมมาก แต่สตรีกะเหรี่ยงรู้สึกว่าตนเองไม่มีความรู้สึกที่ตนเองปลอดภัย มั่นคง และมีเสรีภาพ ก็จะทำให้บทบาทการมีส่วนร่วมในชุมชนลดน้อยลงไปด้วย ซึ่งการรู้สึกว่าตนเองปลอดภัย มั่นคง และมีเสรีภาพในการอาศัยอยู่ในชุมชนนั้น แสดงว่าชุมชนได้ยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมทำให้สตรีกะเหรี่ยงมีความภาคภูมิใจและก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ แต่ Rabkin (อ้างถึงใน จันทนา ห่านรุ่งชโลธร, 2542 : 130) ได้กล่าวว่าความเป็นชนกลุ่มน้อย (อันเนื่องมาจากมีชาติพันธุ์ที่แตกต่างจากชนกลุ่มใหญ่) ทำให้บุคคลมีความรู้สึกที่ตนเองแปลกแยกจากผู้อื่นและมีความรู้สึกไม่ปลอดภัย เพราะขาดการรวมตัวกับเพื่อนบ้าน

5.3 ข้อค้นพบในงานวิจัย

จากการศึกษาการสนับสนุนทางสังคมและการปรับตัวทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทในครอบครัวและการมีส่วนร่วมในครอบครัวของสตรีกะเหรี่ยง จังหวัดราชบุรี ข้อค้นพบในการศึกษาพบว่า

1. การนับถือศาสนาของสตรีกะเหรี่ยงมีผลต่อบทบาทด้านการเจริญพันธุ์ มีผลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมในชุมชนของสตรีกะเหรี่ยง ซึ่งการนับถือศาสนากลับไม่มีผลต่อบทบาทการผลิตของสตรีกะเหรี่ยง
2. อายุของสตรีกะเหรี่ยงมีผลต่อบทบาทด้านการเจริญพันธุ์ ไม่มีผลต่อบทบาทการผลิตและบทบาทการมีส่วนร่วมในชุมชน
3. การสนับสนุนทางสังคมด้านการยอมรับและเห็นคุณค่ามีผลต่อบทบาทด้านการผลิตและบทบาทด้านการมีส่วนร่วมในชุมชน แต่ไม่มีผลต่อบทบาทด้านการเจริญพันธุ์

4. การสนับสนุนทางสังคมด้านเครื่องมือ สิ่งของ เงินทอง และแรงงาน มีผลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมในชุมชน แต่ไม่มีผลต่อบทบาทด้านการเจริญพันธุ์และบทบาทด้านการผลิต
5. การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสารและการบริการมีผลต่อบทบาทด้านการมีส่วนร่วมในชุมชน แต่ไม่มีผลต่อบทบาทด้านการเจริญพันธุ์และบทบาทด้านการผลิต
6. การปรับตัวทางสังคมด้านการยอมรับและการเห็นคุณค่ามีผลต่อบทบาทด้านการผลิต แต่ไม่มีผลต่อบทบาทด้านการเจริญพันธุ์และบทบาทด้านการมีส่วนร่วมในชุมชน
7. การปรับตัวทางสังคม ด้านความปลอดภัย มั่นคง เสรีภาพ มีผลต่อบทบาทด้านการเจริญพันธุ์ และมีผลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมในชุมชน แต่ไม่มีอิทธิพลต่อบทบาทด้านการผลิต
8. การปรับตัวทางสังคมด้านความรู้สึกลึกถึงเครียดและรู้สึกเกินขีดมีผลต่อบทบาทด้านการเจริญพันธุ์ แต่ไม่มีผลต่อบทบาทด้านการผลิตและบทบาทด้านการมีส่วนร่วมในชุมชน

5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

5.4.1 ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

การศึกษาครั้งนี้ พบว่ากระบวนการที่นำไปสู่การสนับสนุนทางสังคมและการปรับตัวทางสังคมของสตรีกะเหรี่ยง ส่งผลต่อบทบาทของสตรีในด้านการผลิต การเจริญพันธุ์ และการมีส่วนร่วมในชุมชน ซึ่งจากข้อค้นพบทำให้ทราบถึงปัญหาที่สตรีกะเหรี่ยงกำลังเผชิญ จึงทำให้เล็งเห็นถึงประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. หน่วยงานที่มีส่วนข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรี เช่น คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ ส่วนควรให้การสนับสนุนทางสังคมที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตกับสตรีกะเหรี่ยงในด้านความเท่าเทียมด้านการศึกษา และที่สำคัญการสนับสนุนด้านการประกอบอาชีพ พร้อมทั้งสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในระดับท้องถิ่น
2. ส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาคและคุ้มครองป้องกันสตรีจากการกระทำที่ปราศจากความยุติธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ถิ่นกำเนิด ภาษา
3. ควรให้ความสำคัญต่อสุขภาพอนามัยของสตรีกลุ่มชาติพันธุ์ โดยผ่านกระบวนการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ด้านสุขอนามัย และเรื่องอนามัยเจริญพันธุ์
4. ควรสนับสนุนบทบาทด้านการผลิตให้กับสตรีกะเหรี่ยง เช่น การอบรมด้านอาชีพ การจัดสรรที่ดินให้กับสตรีกะเหรี่ยงที่ไม่มีที่ดินทำกิน เพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัว
5. ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชนให้กับสตรีกะเหรี่ยง เช่น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะเกิดผลกระทบหรือได้รับประโยชน์ต่อสตรีกะเหรี่ยง

5.4.2 ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

การศึกษารั้งนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานกับกลุ่มสตรีกะเหรี่ยง ผู้วิจัยขอเสนอแนะในเชิงปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนควรมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีกะเหรี่ยงในการอนามัยเจริญพันธุ์ สนับสนุนด้านความรู้และทุนสำหรับการประกอบอาชีพและเปิดโอกาสให้เยาวชนสตรีกะเหรี่ยงได้เข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาหรือมากกว่านั้น
2. องค์กรท้องถิ่นควรจะสนับสนุนให้สตรีชาติพันธุ์ความรู้สึกรักภูมิใจที่อาศัยอยู่ในชุมชนโดยอาศัยความเชื่อ ค่านิยม และประเพณี วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์
3. สนับสนุนให้กลุ่มสตรีได้เรียนรู้และเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองที่มีต่อครอบครัวและชุมชน โดยเฉพาะบทบาทด้านการมีส่วนร่วมในชุมชนทุกด้านตามศักยภาพของตนเอง

5.4.3 ข้อเสนอสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับสตรีชาติพันธุ์ โดยจัดทำเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพผ่านกระบวนการสนทนาเป็นกลุ่มและสัมภาษณ์เจาะลึกเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มคน
2. ควรทำการศึกษาเรื่องของความรุนแรงในครอบครัวของกลุ่มสตรีชาติพันธุ์ โดยทำการศึกษาเชิงคุณภาพ เจาะลึกรายครอบครัว โดยศึกษาถึงปัจจัยเสี่ยงที่ผลต่อการเกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวของกลุ่มสตรีชาติพันธุ์
3. ควรทำการศึกษาการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของกลุ่มสตรีชาติพันธุ์ โดยทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิต สถานภาพและบทบาททางเพศ เป็นต้น